

Bononia docet.

Pretekli mesec praznovala je osemstoletnico svojega obstanka Alma mater Bononiensis.

Bologna — ni ga pravnika, katerega ne bi prešinilo, ko zasliši to ime. V duhu gleda mniha Jrnerija, ki je pri pečanji s starimi klasiki slučajno zadel ob stare spise, katerim je bila celo druga snov predmet, začel jih je preiskavati predelavati, dobil je s časom druga sorodna dela ter začel spoznavati velikanski sostav rimskega prava. Kar je našel v starih listinah bil je — corpus iuris. To je bil zanaprej predmet njegovim predavanjem, sledili so mu drugi, med njimi Azo in dika Accursius.

In glej čudo! Vest o tej novi vedi raznesla se je hipoma po vsej Evropi, od vseh strani so prihiteli ukaželjni mladenči v Bologno, slušali so novo znanost in z nauki katere so tam nabrali — ob času, ko še ni bilo tiskanih knjig bilo je to kaj mučno — vračali so se domov ter po vsej Evropi raznašali pravo starega, davno preminulega rimskega cesarstva. Rimski meč nadvladal je nekdej svet — pa njegova moč je davno nehala. V drugič je Rim združil vse kristjane sveta — razkolniki nasprotovali so tudi tej sili. In sedaj, brez vsake djanske moči, brez pravega zunanjega povoda je rimsko pravo, edino le po naravni svoji moči in jakosti obladelo ves svet in je še danes okostje vsemu na-

šemu zakonodajstvu, spisi rimskih pravnikov so nam neizcrpljiv vir naukov, nedosežen idejal. Otresli smo se marsičesa, kar zadeva le formalizem in obliko, bistvo je ostalo.

Vse to pa je dobila zapadna Evropa iz Bologne. Z viri vred prevzela je razlaganje, in skozi več stoletij je bilo odločilno v vseh prašanjih mnenje, katero je Bologna podtikala posameznim določilom, ona je narekovala učenim pravnikom po vsej Evropi — „Bononia docet“ bilo je ponosno gaslo tamošnje šole. Da, glossa nadvladala je mnogokrat celo zakon veljalo je le, kar je glossa priznala — *quidquid non agnoscit glossa, non agnoscit curia*. Tako veljavo imela je Bologna.

Zraven rimskega prava ima za učeni svet tudi druga pravniška veda, ki je istotako imela velikanski vpliv za razvoj prava, svoj izvor v Bologni, kanonično pravo. V Bologni pisal je Gratian svoj „*Decretum*“, tam je učil Paucapalea.

Do konca XV. stoletja bila je Bologna središče vse pravniške vede, tam se je učila vsa Evropa. Sčasoma ustanovili so si tudi drugi narodi doma svoja učilišča, ki pa izvora svojega pozabila niso. Ko je dne 10. do 14. junija t. l. Bononia praznovala osemstoletnico svojega obstanka prišli so toraj iz vse Evrope zastopniki vseučilišč, oziroma njihovih pravnih fakultet, da skažejo hvaležnost starodavnemu zavodu na katerem se je vršil preporod naše vede, od koder izvira vso znanstveno pravoslovje, o katerem baš v Bologni, rekli bi, oteti *corpus iuris* tako lepo pravi, da je: „*divinarum atque humanarum rerum notitia, iusti atque iniusti scientia*“.

Vsebina zapuščinskega prisojila.

V 5. št. „Slov. Pravnika“ skuša nekdo spodbijati rešitev deželnega nadsodišča v Gradci, z dne 19. avgusta 1887., št. 9179, priobčeno v drugi številki „Slov. Prav.“, s katero se je za mnenje odločilo, da v zapuščinsko prisojilo ni sprejemati posameznih reči, katere obsega zapuščina, in tudi nepremičnin in na njih zavarovanih dolgov ne.